

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาษาบาลี - สันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่น
นครศรีธรรมราชประเภทนิทานและคำสอน



นายประเสริฐ ศรีราชพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974 - 567 - 957 - 7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 103000004

012953

AN ANALYTICAL STUDY OF PALI - SANSKRIT IN THE REGIONAL
FABLES AND DIDACTIC LITERARY WORKS
IN NAKHON SI THAMMARAT

Mr. Prasert Seeragpat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Eastern Languages
Graduate School
Chulalongkorn University
1987

ISBN 974 - 567 - 957 - 7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาษาบาลี - สันสกฤตในวรรณกรรม
ท้องถิ่นนครศรีธรรมราชประเภทนิทานและคำสอน

โดย

นายประเสริฐ ศรีราชพันธ์

ภาควิชา


ภาษาตะวันออก

อาจารย์ที่ปรึกษา


รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา

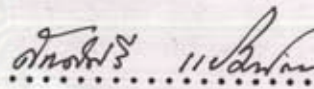



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

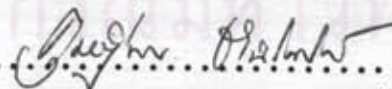

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ นุชยกุล)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนัคคา)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐานิสร์ ชาศรัทพงศ์)


.....กรรมการ
(อาจารย์คุณฉวีพร ชำนิโรคหาค์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาษาบาลี - สันสกฤต ในวรรณกรรมท้องถิ่น
นครศรีธรรมราชประเภทนิทานและคำสอน
ชื่อนิสิต นายประเสริฐ ศรีราชพัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี เข้มมั่นคง
ภาควิชา ภาษาตะวันออก
ปีการศึกษา 2529



บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์ภาษาบาลี - สันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชประเภทนิทานและคำสอนซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช ในการศึกษา ผู้วิจัยได้นำเอาศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช มาศึกษาเปรียบเทียบกับศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤตในคานเสียงและความหมาย

การจารึกวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช ใช้จารึกด้วยอักษรไทย แต่มีรูปแตกต่างจากอักษรไทยสมัยปัจจุบันอยู่บ้าง สระมีการใช้ 28 เสียง 73 รูป ส่วนพยัญชนะต้นมี 42 รูป พยัญชนะท้ายมี 8 เสียง และใช้พยัญชนะต่าง ๆ กัน มีการใช้พยัญชนะสังโยคคือ พยัญชนะซ้อนด้วย เครื่องหมายวรรณยุกต์มีใช้ 4 รูป แต่รูปและเสียงวรรณยุกต์ไม่ค่อยจะตรงกันและเครื่องหมายกำกับอักษรมี 8 ชนิด

การเปลี่ยนแปลงเสียงจากภาษาบาลี - สันสกฤตมาเป็นเสียงที่ใช้ในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเสียงสระและเสียงพยัญชนะ

คำจากภาษาบาลี - สันสกฤตที่ใช้ในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชมีการเปลี่ยนแปลงและการสร้างคำ 3 วิธี คือ การคัดพยางค์ การเติมพยางค์ และการนำศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤตมาสร้างใหม่

ความหมายของคำภาษาบาลี - สันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
ประเภทนิทานและคำสอนมี ๔ แบบ คือ ความหมายคงเดิม ความหมายแลบเข้า ความ
หมายกว้างออกและความหมายย้ายที่

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยนี้คือ วรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชมีอยู่เป็น
จำนวนมากที่รับเอาโครงเรื่องและคตินิยมมาจากวรรณคดีบาลี - สันสกฤต น่าจะมีผู้ศึกษา
เปรียบเทียบโครงเรื่องและคตินิยมของวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชกับวรรณคดี
บาลี - สันสกฤต เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมท้องถิ่น
นครศรีธรรมราชกับวรรณคดีบาลี - สันสกฤตดียิ่งขึ้น



ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9

Thesis Title An Analytical Study of Pali - Sanskrit in the Regional
Fables and Didactic Literary Works in Nakhon Si Thammarat
Name Mr. Presert Seeragpat
Thesis Advisor Associate Professor Saksi Yamnadda Ph.D.
Department Eastern Languages
Academic Year 1986



ABSTRACT

The Purpose of the thesis is to study and analyze Pali - Sanskrit words in the regional fables and didactic literary works found in Nakhon Si Thammarat dialect. The sound and the meaning of Pali - Sanskrit words in those works in Nakhon Si Thammarat dialect are here studied in comparison with standard Pali - Sanskrit.

The regional literary works in Nakhon Si Thammarat dialect are written in Thai - Alphabet which are in many aspects different from the present Thai - Alphabets. There are 28 vowel sounds with 73 forms and 42 consonants. There are 8 consonant sounds in the final position. There appear also conjunct consonants. There are 4 intonational symbols of which the sound and form are not conformable. There found also 8 more symbols for the consonants.

The sound changes from Pali - Sanskrit vowels as well as consonants. The 3 methods of word change and word formation of the Pali - Sanskrit words in the regional literary words as of Nakhon Si Thammarat are shortening of the syllables, addition of syllables, and formation of new words.

8

The meaning of the Pali - Sanskrit words in regional literary words can be considered from the same meaning, narrowing meaning, widening meaning and changing meaning.

There should be suggestion the researcher that the further study on the structure of many regional fables and didactic literary works in Nakhon Si Thammarat dialect should be made, especially the study of relationships of regional literary works and Pali - Sanskrit literature concerning its structure and belief.



ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างค้ำจุนของ รองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ศรี แย้มนาคา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้กรุณาให้ข้อแนะนำและตรวจแก้ไขและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาอันหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่งนอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่ายจึงขออนุเคราะห์กล่าวนามไว้ที่นี้ด้วยความสำนึกในพระคุณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราณี พาพานิช ผู้ทำให้พิมพ์คำราและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสุทธิ์ มุขยกุล ได้ให้คำแนะนำและช่วยจัดเอกสารส่วนวนภาษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อาจารย์คุณภีพร ชำนิโรคนาค ผู้ช่วยแนะนำในเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์และช่วยจัดเอกสารส่วนวนภาษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐานิสร์ ชاکร์พงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรณ ฃ บางช้าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ สิ้นสกุล ได้ให้คำแนะนำวิชาการที่เกี่ยวข้องด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือในการให้พิมพ์ต้นฉบับหนังสือฉบับลายมือเขียนจาก ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำที่มีประโยชน์จากอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ วิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช

เพื่อนครูทุกท่านในหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนดวงรัชคาภิเษก ผู้รับภาระในการสอนแทนตลอดเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ รวมทั้งนายไพฑูรย์ สักคุณา หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนดวงรัชคาภิเษก และนายไสว คงสวัสดิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนดวงรัชคาภิเษก ผู้บังคับบัญชาผู้ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จด้วยดีไม่ได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งค้ำจุนร่างกายและแรงใจจากคุณวิจิตร คังสมบัติอนันต์ รวมทั้งคุณพิศิษฐ์ รัตคานนท์ และคุณนัยนา เกตุเหล็ก ปิยมิตรผู้ช่วยเหลือในกิจการพิมพ์

มารดาผู้อุปการะให้การศึกษาคุณนงพงา ศรีวาทพันธ์ นางแก้วผู้ให้กำลังใจและรับภาระอันหนักของครอบครัวตลอดเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่



สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้อักษรย่อและตัวเลข.....	ณ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ก. ความเป็นมาของปัญหา.....	1
ข. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ค. ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ง. วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
จ. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้.....	3
2. เสียงภาษาบาลี - สันสกฤตและเสียงภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช.....	4
เสียงภาษาบาลี.....	4
ก. เสียงสระ.....	4
1. เสียงสระเดี่ยว.....	4
2. เสียงสระประสม.....	4
ข. เสียงพยัญชนะ.....	4
เสียงภาษาสันสกฤต.....	5
ก. เสียงสระ.....	5
1. เสียงสระเดี่ยว.....	5
2. เสียงสระประสม.....	5
ข. เสียงพยัญชนะ.....	5

เสียงภาษาดั้งนครศรีธรรมราช.....	6
ก. เสียงสระ.....	6
1. เสียงสระเดี่ยว.....	6
2. เสียงสระประสม.....	6
ข. เสียงพยัญชนะ.....	6
1. เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว.....	7
2. เสียงพยัญชนะต้นประสม.....	7
3. เสียงพยัญชนะท้าย.....	7
3. อักษรวิธีในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช.....	10
การใช้สระ.....	10
การใช้พยัญชนะ.....	21
ก. พยัญชนะต้น.....	21
ข. พยัญชนะท้าย.....	34
ค. พยัญชนะสังโยค.....	42
เครื่องหมายวรรณยุกต์.....	44
เครื่องหมายต่าง ๆ	46
4. การเปลี่ยนแปลงเสียงจากภาษาบาลี - สันสกฤตมาเป็นเสียงภาษาดั้งนครศรีธรรมราช.....	49
การเปลี่ยนแปลงเสียงสระ.....	50
ก. การยืมเสียง.....	50
1. การกลมกลืนเสียง.....	50
ก) การกลมกลืนตามเสียงที่นำมาจากข้างหน้า.....	50
ข) การกลมกลืนตามเสียงที่ตามมาข้างหลัง.....	51
2. การยืมเสียงเพื่อเป็นการพ้องเสียง.....	54

3.	การยืมเสียงเพื่อชดเชยเสียงที่ขาดหายไป.....	57
	ก) ยืมเสียงสระของพยางค์สุดท้าย.....	57
	ข) ยืมเสียงสระของพยางค์หน้าพยางค์ใดก็ได้ที่ถัด ไปข้างหน้า.....	58
	ค) ยืมเสียงสระของพยางค์ที่ 2 ของศัพท์เดิมเพื่อ ชดเชยเสียงของพยางค์ที่ 1 ที่ถูกตัดไป.....	60
4.	ยืมเสียงเพราะเป็นการหลักเสียง.....	61
5.	ยืมเสียงเพราะเป็นการเพิ่มเสียงตัวสะกดในคำที่ ภาษาบาลี - สันสกฤตเดิมไม่มีตัวสะกด	62
ข.	การทอนเสียง.....	63
ค.	การกลมกลืนเสียง.....	65
ฆ.	การแทรกเสียง.....	69
ง.	การตัดเสียงสระ.....	72
จ.	การเปลี่ยนแปลงส่วนของลิ้นในการเปล่งเสียง.....	72
ฉ.	การเปลี่ยนแปลงระดับของลิ้นในการเปล่งเสียง.....	79
ช.	การเปลี่ยนแปลงทั้งระดับของลิ้นและส่วนของลิ้นในการเปล่งเสียง	82
ซ.	การเปลี่ยนแปลงสระ ฤ จากภาษาสันสกฤตในวรรณกรรมท้องถิ่น นครศรีธรรมราช.....	90
ฌ.	สระเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมของสระภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช	91
	การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ.....	93
ก.	เสียงเลื่อน.....	93
ข.	การกลายเสียงพยัญชนะ.....	100
ค.	การเพิ่มเสียงพยัญชนะ.....	112
	1. การเพิ่มเสียง ร	112
	2. การเพิ่มเสียงนาสิก.....	114

3.	การเพิ่มเสียงตัวสะกดอื่น ๆ :.....	114
	ก) เพิ่มเสียง ก	114
	ข) เพิ่มเสียงพยัญชนะสะกดอื่น ๆ	115
4.	การเติมเสียง ห	115
5.	การแทรกเสียง.....	117
พ.	การตัดเสียงพยัญชนะ.....	118
	1. การตัดเสียงนาสิก.....	118
	2. การตัดเสียงอูสุ่ม.....	118
	3. การตัดเสียง ร	118
	4. การตัดเสียงสะกด.....	118
ง.	การกลมกลืนเสียง.....	120
	1. การกลมกลืนไปตามเสียงแข็ง.....	120
	2. การกลมกลืนไปตามเสียงอ่อน.....	121
	ก) การกลมกลืนไปตามเสียงอัมสระ.....	121
	ข) การกลมกลืนไปตามเสียงนาสิก.....	121
	ค) การกลมกลืนจากเสียงนาสิกของวรรคก่อนมาเป็นเสียงนาสิกที่เกิดฐานเดียวกันหรือใกล้เคียงกับพยัญชนะที่ตามมา.....	122
	3. การกลมกลืนจากเสียงสติดลเป็นเสียงอนิต.....	122
	4. การกลมกลืนเป็นเสียงเดียวกัน.....	123
จ.	การหลักเสียง.....	123
	1. การหลักเป็นเสียงนาสิก.....	123
	2. การหลักจากเสียงพยัญชนะอื่น ๆ เป็นเสียงอัมสระและเสียงข้างลิ้น.....	124
ฉ.	การสับเสียง.....	124
ช.	การลากเข้าความ.....	125

5. การเปลี่ยนแปลงและการสร้างคำจากภาษาบาลี - สันสกฤตเป็นคำ
ในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช..... 126

การศัพทวิทยา..... 126

 ก. การศัพทวิทยา หน้า..... 126

 1. อุปสรรคที่ขึ้นต้นด้วยสระลอย..... 126

 2. ศัพทวิทยาหน้าที่ขึ้นต้นด้วยตัว อ..... 128

 3. ศัพทวิทยาหน้าที่ขึ้นต้นด้วยอุปสรรค ป ปฏิ ปุร ปุริติ 128

 4. ศัพทวิทยาหน้าที่ขึ้นต้นด้วย ตัว ป 129

 5. ศัพทวิทยาหน้าที่ขึ้นต้นด้วย ฝ ฝ ส 129

 6. ศัพทวิทยาหน้าที่มี น นิ..... 129

 7. ศัพทวิทยาหน้าที่มีพยัญชนะอื่น ๆ 130

 ข. การศัพทวิทยากลาง..... 130

 ค. การศัพทวิทยาหลัง..... 133

 1. ศัพทวิทยาทั้งพยางค์..... 133

 2. ศัพทสระของพยางค์หลังเหลือเพียงพยัญชนะ..... 136

 3. ศัพทพยัญชนะซ้อนและพยัญชนะซ้ำ..... 138

 ฆ. การศัพททั้งพยางค์หน้าและพยางค์หลัง..... 139

 การเติมรูปสระ รูปพยัญชนะ และการเติมพยางค์.... 140

 1. ลงรูปสระ อา หรือเติมพยางค์ที่ลงท้ายด้วย อา 140

 2. ลงรูป ำ และเติมพยางค์ที่ลงท้ายด้วย ำ..... 142

 3. ลงรูป ะ หรือเติมพยางค์ที่ลงท้ายด้วย ะ..... 143

 4. เติมรูป ไ-, ใ- ย หรือเติมพยางค์ที่ลงท้ายด้วย
เสียง ย..... 143

 5. เติมพยางค์ ไกร..... 144

 6. ลงรูป ัน หรือเปลี่ยนรูปสระเป็น ิ แล้วเติม น 144

 7. ลงรูป ิน หรือเปลี่ยนรูปสระเป็น ึ แล้วเติม น 145

 8. ลงรูป ৈ-ค หรือเติมพยางค์ที่ลงท้ายด้วย ৈ-ค.. 145

9.	ลงรูปสระและพยัญชนะที่ให้ออกเสียงพยางค์ท้าย เป็น ออน.....	146
10.	เติมพยางค์ การ.....	146
11.	ลงรูป -าน , -ร, -ม, -ก.....	147
	การนำศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤตมาสร้างใหม่.....	147
ก.	สร้างศัพท์ใหม่โดยนำศัพท์ที่มีความหมายต่าง ๆ จากภาษา บาลี - สันสกฤตคว่อกันมารวมกัน.....	147
ข.	สร้างศัพท์ใหม่โดยนำคำภาษาบาลี - สันสกฤตมาประสมกับ ภาษาไทย.....	148
1.	สร้างศัพท์ใหม่โดยนำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือ คล้ายกันมาซ้อนกัน.....	148
2.	คำภาษาบาลี - สันสกฤตเป็นคำนาม คำไทย หรือคำ ภาษาอื่น ๆ เป็นคำขยาย.....	149
3.	คำไทยเป็นคำนาม คำภาษาบาลี - สันสกฤตเป็นคำ ขยาย.....	150
4.	คำไทยเป็นคำนาม คำภาษาบาลี - สันสกฤตเป็นคำ แสดงความเป็นเจ้าของ.....	150
5.	นำคำภาษาบาลี - สันสกฤตมาประสมกับคำไทย แล้ว คำใหม่นั้นกลายเป็นคำกริยา.....	151
ค.	สร้างศัพท์ใหม่โดยนำศัพท์จากภาษาบาลี - สันสกฤตมา ซ้อนหรือซ้ำกัน.....	151
ง.	สร้างศัพท์ใหม่โดยนำศัพท์ภาษาบาลี - สันสกฤตมาเสริมสร้อย	153
6.	ความหมายของภาษาบาลี - สันสกฤต ในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรี ธรรมราช.....	154
	ความหมายกึ่งเดิม.....	155
ก.	ศัพท์ที่มีใช้ในภาษาดินนนครศรีธรรมราชแล้วแต่เลือกใช้ ภาษาบาลี - สันสกฤต เพื่อความไพเราะและความ ศักดิ์สิทธิ์.....	155

ข.	ศัพท์ที่ใช้เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา.....	177
ค.	ศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ.....	187
ง.	ศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และความรูสึกที่ไม่เคยมีมาก่อน.	193
จ.	ศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่.....	195
	ความหมายแคบเข้า.....	199
ก.	เดิมมีหลายความหมายนำมาใช้เพียงบางความหมาย....	199
ข.	เดิมใช้ความหมายทั่วไปนำมาใช้ในความหมายแคบ ๆ ..	218
	ความหมายกว้างออก.....	220
ก.	ศัพท์เดิมใช้ความหมายเฉพาะอย่างนำมาใช้ในความหมาย ทั่วไป.....	220
ข.	ศัพท์เดิมใช้ความหมายแคบ ๆ นำมาใช้ในความหมาย กว้างออก.....	222
ค.	ใช้ในความหมายของศัพท์เดิมและเพิ่มความหมายที่เป็น สัญลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ	225
	ความหมายย้ายที่.....	227
ก.	ความหมายเปลี่ยนไป.....	227
ข.	ความหมายเปลี่ยนไปเพราะมีแนวเทียบผิดไปเหมือนกับคำอื่น	232
7.	สรุปและเสนอแนะ.....	233
	บรรณานุกรม.....	235
	ภาคผนวก.....	241
	ประวัติผู้เขียน.....	350



คำอธิบายการใช้อักษรย่อและการใช้ตัวเลข

1. อักษรย่อเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชมีดังนี้

ก.น.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	กายนกร
จ.ม.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	จิตกุมาร
จ.ณ.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	เจ้าเงาะ
ฉ.ท.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	พระยาฉัตรทันต์
ช.ภ.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	พระยาชมภู
น.ร.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	โนรา
บ.ว.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	บุญอนาวังค์
ม.ท.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	มุงกุลหัทธะนีย
ส.ก.	หมายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง	สุทธิกรรม

2. อักษรย่อเกี่ยวกับภาษาที่อ้างถึง

ข.	ย่อมาจาก	ภาษาเขมร
ท.	ย่อมาจาก	ภาษาไทย
ป.	ย่อมาจาก	ภาษาบาลี
ส.	ย่อมาจาก	ภาษาสันสกฤต

3. การใช้ตัวเลข

3.1 ถ้าตัวเลขตัวเดียวหมายถึงเลขจำนวนหน้าของวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชที่นำมาศึกษา อันเป็นหน้าคู่ คือ หนังสือบุค เปิดครึ่งหนึ่งมี 2 หน้า ผู้วิจัยได้นับเป็นหน้าเดียว เช่น

ช.ภ. 1 หมายความว่าค่านับปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่องพระยาชมภู หน้าคู่ที่ 1

3.2 ถ้าเป็นตัวเลข 2 จำนวนที่ใช้ในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
เรื่องโนรา

ตัวเลขจำนวนแรกหมายถึงเล่มของวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราชเรื่อง
โนรา ที่นำมาศึกษานั้นซึ่งมีตั้งแต่เล่ม 2 - เล่ม 6

ตัวเลขจำนวนที่สองหมายถึงหน้าคู่ของวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
เรื่องโนรา ที่นำมาศึกษานั้น เช่น

น.ร.2 - 10 หมายถึงกำนันปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช
เรื่องโนรา เล่มที่ 2 หน้าคู่ที่ 10



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย